

Aminohappotutkimusten vastauskäytännössä ja viitearvoissa muutoksia 3.12.2024 alkaen

Tutkimukset			
	1061	fP-Aminoh	fP-Aminohapot
	23585	fP-AminohH	fP-Aminohapot, hoitoseuranta
	1062	U -Aminoh	U -Aminohapot
	23586	U -AminohH	U -Aminohapot, hoitoseuranta
	1059	Li-Aminoh	Li-Aminohapot

Asia

3.12.2024 alkaen aminohappojen pitoisuudet plasmassa ja selkäydinnesteessä sekä eritykset virtsanäytteessä ilmoitetaan osatutkimuksina potilaan tutkimustuloksissa. Muutos nopeuttaa tulosten näkymistä tutkimuksen tilaajan tietojärjestelmässä ja helpottaa seurannassa olevan potilaan tulosten vertailua eri ajankohtina.

Aiemmin aminohappojen pitoisuudet ja eritykset on raportoitu erillisellä tulossivulla. HUSin alueella lausunto ja tulossivu näkyvät erikoisalojen lausunnoissa. HUSin ulkopuolisille asiakkaille lausunto on välitetty sähköisesti ja tulossivu (myös lausuntopaperi) on lähetetty postitse. Ennen muutosta vastatut tulokset näkyvät edelleen vain erillisellä tulossivulla (erikoisalojen lausunnoissa).

Vastauskäytäntö

Aminohappojen vastauskäytäntö muuttuu 2.12.2024 iltapäivän jälkeen tehdyillä tutkimuspyynnöillä tulleissa näytteissä HUSin alueella. Muiden asiakkaiden osalta muutos tapahtuu, kun asiakkaalla tutkimuspyyntömäärittelyt ovat uuden käytännön mukaiset. Aminohappotutkimuksille on oltava määriteltynä 42 aminohappoa osatutkimuksina.

Hoitoseurantatutkimukset, fP-Aminohapot, hoitoseuranta ja U -Aminohapot, hoitoseuranta, ovat tarkoitettu seurannassa olevien potilaiden (esim. PKU, ASA-uria, LPI, kystinuria) aminohappopitoisuuksien ja -erityksien seurantaan. Lisätietokysymyksissä on valikko, josta valitaan ko. taudin nimi. Näihin tutkimuksiin ei kuulu lausuntoa. Tutkimukset ovat tähän asti olleet käytössä lähinnä HUSin alueella, koska vain lausunnollinen tutkimus (lausunto menee asiakkaalle sähköisesti) on mahdollistanut aminohappojen merkittävien poikkeamien ilmoituksen lausunnossa heti tutkimuksen valmistuttua. Uudessa vastauskäytännössä hoitoseurantatutkimuksiin ei tule muuta merkintää kuin kromatogrammin tarkastajan nimikirjaimet aminohappojen jälkeen plasmanäytteissä kohdassa ”Hyv.” ja virtsanäytteissä ”Hyväk.”.

Viitearvot

Merkittäviä viitearvomuutoksia tapahtuu muutamissa plasman aminohappotutkimuksissa. Virtsan aminohappojen viitearvoissa ei ole muita muutoksia kuin alarajan poistoja.

Viitearvomuutoksista tiedotetaan erikseen niitä yksiköitä, joista tulee hoitoseurantanäytteitä. Myös lausunnoissa mainitsemme viitearvomuutoksista tilanteen mukaan. Lisätietoja viitearvomuutoksista saa yhteyshenkilöiltä.

Yhteyshenkilöt

lääkäri Helene Markkanen, helene.markkanen@hus.fi ja 050 427 1612 ja kemisti Leena Lindstedt, leena.lindstedt@hus.fi, 050 428 6646

Huomautuksia

Aminohappojen tutkimuspyyntöä tehdessä on vastattava lisätietokysymyksiin: kliiniset esitiedot ovat lausunnon kirjoittajalle tärkeää tietoa.

Homositrulliinia ja S -sulfokysteiniä ei määritetä tavanomaisessa aminohappotutkimuksessa. Niiden määrittämistarpeesta on ilmoitettava erikseen.

Tiedustelut

Erikoiskemian laboratorio puh. 09 471 73778

Allekirjoitukset

Helene Markkanen

Erikoislääkäri

HUS Diagnostiikkakeskus

Kliininen kemia

Erikoiskemia

puh. 050 427 1612

Leena Lindstedt

Sairaalakemisti

HUS Diagnostiikkakeskus

Kliininen kemia

Erikoiskemia

puh. 050 428 6646

Lotta Joutsu-Korhonen

Ylilääkäri, vastualuejohtaja

HUS Diagnostiikkakeskus

Kliininen kemia

puh. 050 427 2402